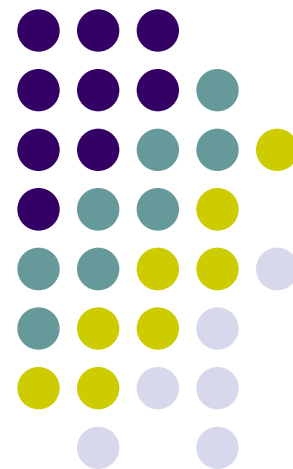
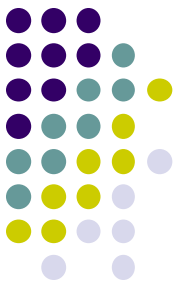

Finanční právo procesní řízení při placení daní

Zpracováno s využitím prezentace Mgr. Lukáše Hrdličky, dostupné na www.radimbohac.cz

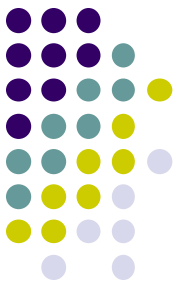

1. Evidence daní (§ 149 DŘ)

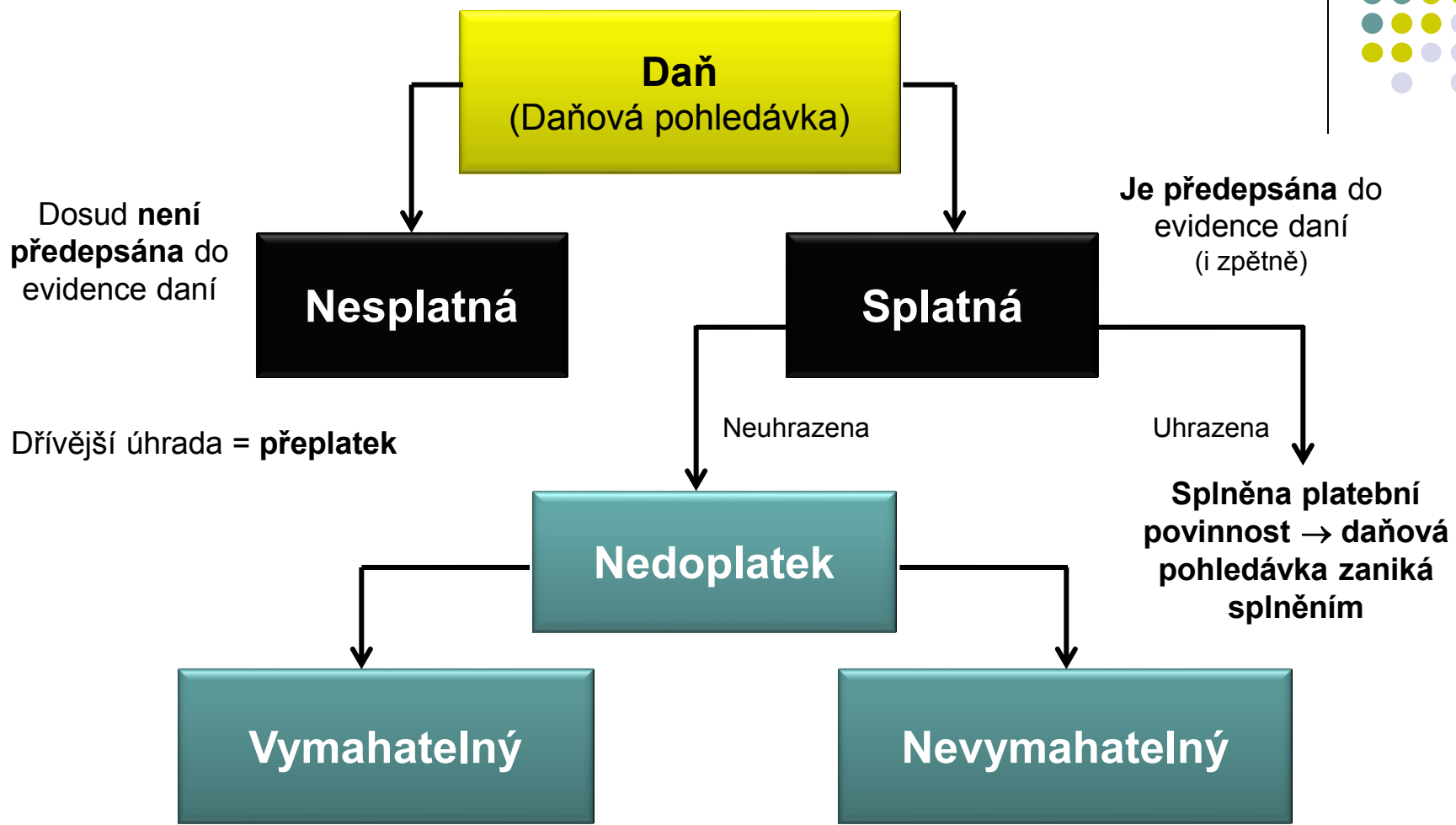
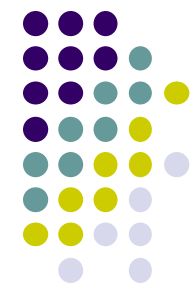
- předmět evidence daní
- osobní daňový účet (ODÚ)
  - debetní strana ODÚ – předpisy, odpisy a jejich opravy
  - kreditní strana ODÚ – platby a vratky
- depozitní účet
- poskytování informací z ODÚ
  - potvrzení o stavu ODÚ
  - potvrzení o skutečnostech z ODÚ (např. bezdlužnost)
- odpis nedoplatku pro nedobytnost

! Neplést s pojmem daňová evidence dle § 7b ZDP !

2. Nedoplatek

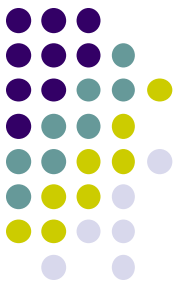
- daňový řád definuje pojem nedoplatek jako:
  - částku daně, která není uhrazena a uplynul již den splatnosti této daně
  - neuhrazené příslušenství daně, u kterého již uplynul den splatnosti
  - neuhrazenou částku zajištěné daně
- vztah k pojmům (viz schéma na dalším snímku)
  - daňový dluh (splatný/nesplatný) => dlužník (176 odst. 2 písm. c) DŘ)
  - daňová pohledávka (splatná/nesplatná)
  - splatná daň
- zánik nedoplatku
- vyrozumění o nedoplatku – neformální

Dřívější úhrada = **přeplatek**

Výkaz (vymahatelných) nedoplateků je **exekučním titulem**

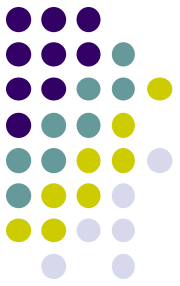
- při **posečkání** či **rozložení úhrady na splátky**
- pokud neuplynul **náhradní den splatnosti**

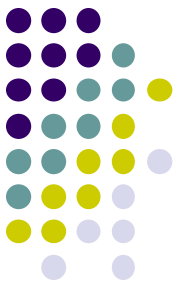
Splatnost daně

- Obecně: § 134/3 DŘ
- Zvláštní úprava – např.:
  - Daň z nemovitých věcí (§ 15 ZoDzNV)
  - SpD (§ 18/5 ZoSpD): Daň je splatná do 40. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit, pokud tento zákon nestanoví jinak – viz:
    - § 76 u daně z lihu (55 dní po)
    - § 116 u daně z tabákových výrobků

3. Přeplatek

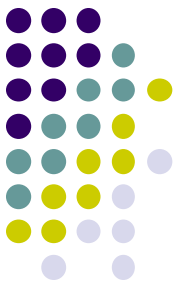

- **přeplatek** – částka, o kterou úhrn plateb a vratek na kreditní straně ODÚ převyšuje úhrn předpisů a odpisů na debetní straně ODÚ
- **vratitelný přeplatek** = přeplatek, který prošel tzv. testem vratitelnosti
  - test vratitelnosti – přeplatek se započte nejprve na:
    1. nedoplatky na jiných ODÚ u téhož správce daně
    2. nedoplatky u jiného správce daně, jenž o něj požádal před vystavením příkazu k vrácení daňovému subjektu
- vratitelný přeplatek je v dispozici daňového subjektu
  - možnost požádat o jeho vrácení či převedení
- úrok z vratitelného přeplatku (sankce pro správce daně)

4. Lhůta pro placení daně 1/2

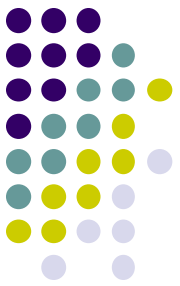
- časový úsek, ve kterém je možné realizovat dobrovolnou i nedobrovolnou úhradu daně
- prekluzivní (propadný) charakter lhůty
  - rozdíl oproti předchozí právní úpravě v ZSDP, kde byla promlčecí i prekluzivní lhůta
  - explicitně neřešen přechod charakteru běžících lhůt
- délka lhůty
  - základní **6 let**
  - maximální **20 let**
    - u nedoplatku zajištěného zástavním právem zapisovaného do veřejného registru: **30 let** od zápisu

4. Lhůta pro placení daně 2/2

- počátek běhu lhůty
  - u daní vyměřovaných = okamžik splatnosti
  - u daní doměřovaných = okamžik náhradní splatnosti
- úkony přerušující lhůtu
  - zahájení exekučního řízení
    - nejen podle daňového řádu, ale i podle exekučního řádu
  - zřízení zástavního práva
  - oznámení rozhodnutí o posečkání (po novele též oznámení rozhodnutí, kterým se mění stanovená doba posečkání)
- lhůta se **staví** po dobu
  - vymáhání daně soudním exekutorem
  - přihlášení daňové pohledávky do insolvenčního řízení nebo do veřejné dražby
  - odkladu daňové exekuce
  - daňové exekuce srážkami ze mzdy
  - dožádání mezinárodní pomoci při vymáhání

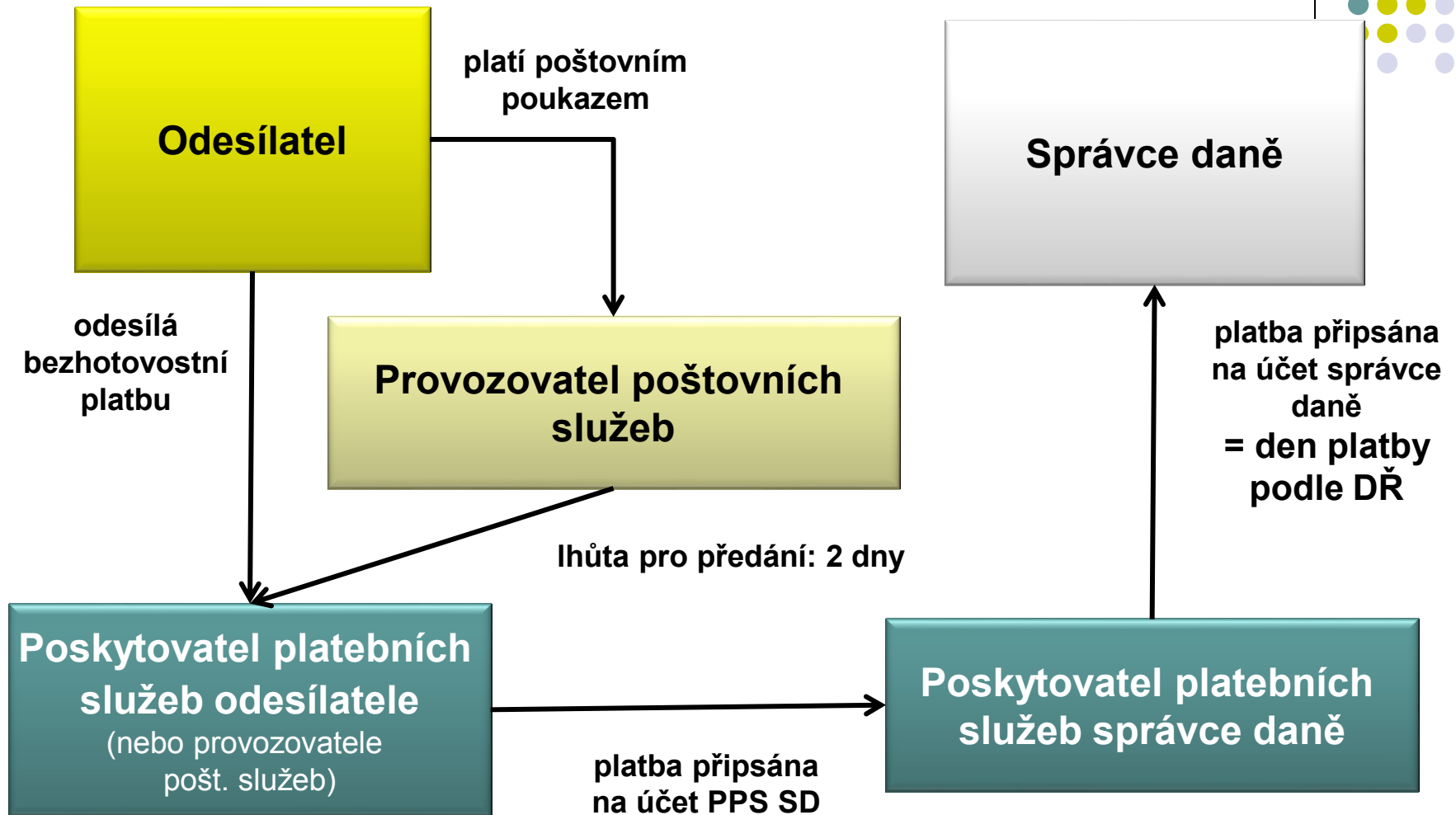
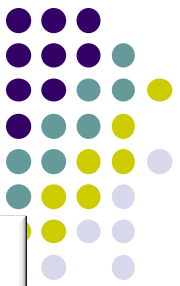

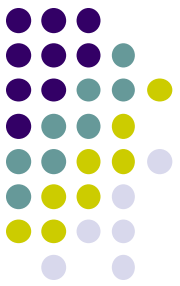

5. Vybírání daní

- **pořadí úhrady daně**
  - rozdíl mezi daní a příslušenstvím
  - rozdíl mezi běžnou platbou a vymáháním
  - specifické případy – ručení, insolvence
- **způsob placení daně**
  - primárně v české měně
  - forma placení
    - bezhotovostně
    - v hotovosti
    - kolkovými známkami (pouze soudní a správní poplatky)
    - přeplatkem na jiné dani
- **den platby**
  - převzetím hotovosti
  - připsáním na účet správce daně (po novele speciální pravidlo pro **placení kartou** – den, kdy ten, kdo daň platí, předal platební příkaz správci daně)

Platební styk v rámci platby daní

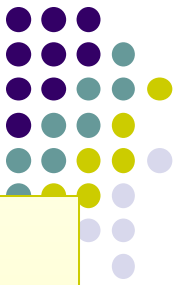

6. Dělená správa (DěS)

- **pojem DěS**
  - § 161 a 162 + § 2 odst. 3 písm. c) daňového řádu
  - § 106 správního řádu (a další zákony)
- **správa placení**
- **procesní DěS**
  - obligatorní
- **věcná (kompetenční, organizační) DěS**
  - fakultativní
  - varianty (vybírá x vymáhá x eviduje)

Placení a DĚS

Procesní režim správního řádu
(OSŘ, SŘS, TrŘ aj.)

**Řízení o uložení
peněžitého plnění**

**Příslušný orgán nemá procesní
postavení správce daně**

Procesní režim daňového řádu

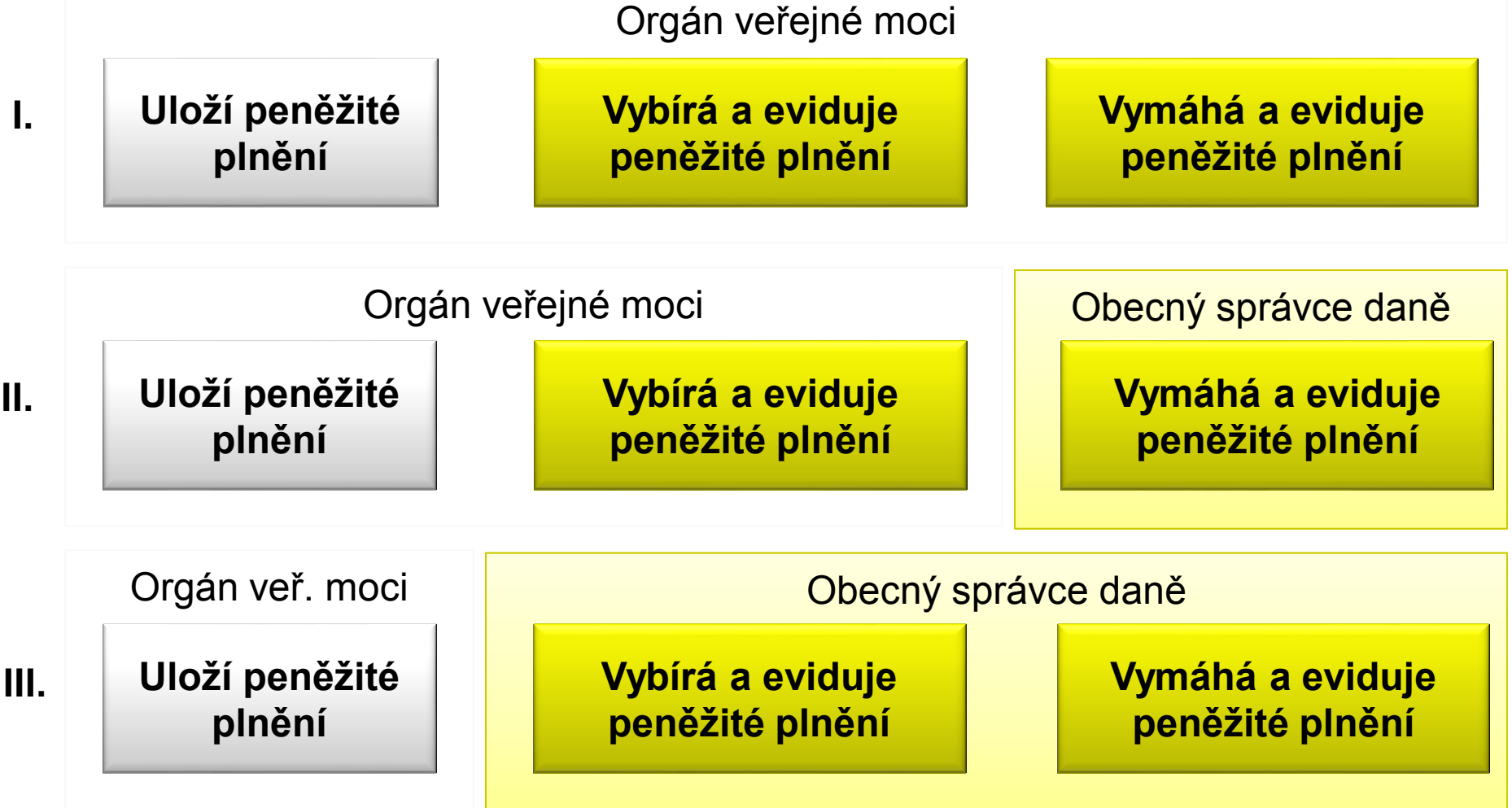
**Vybírání peněžitého
plnění**

**Vymáhání peněžitého
plnění**

**Evidance peněžitého
plnění**

**Příslušný orgán má procesní
postavení správce daně**

Věcná (kompetenční) DěS

7. Sankce pro daňový subjekt

- **úrok z prodlení**
  - sankce za prodlení s platbou
  - počítá se od původního dne splatnosti
  - repo sazba + 14 procentních bodů za rok
  - splatný každým dnem, předepisovaný do evidence 1 x za měsíc
  - nevzniká na příslušenství daně ani u dělené správy
  - limit 200 Kč
- x penále (nejde o sankci v rovině platební) x penále podle jiných zákonů
- **úrok z posečkané částky**
  - po dobu posečkání nebo rozložení platby do splátek (namísto úroku z prodlení)
  - repo sazba + 7 procentních bodů za rok
  - splatnost 30 dnů ode dne doručení platebního výměru
  - limit 100 Kč
- **u obou úroků je možné žádat o prominutí**

Vztah vybraných sankcí

Jednání daňového subjektu

I.

přizná a zaplatí daň
ve správné výši

II.

nepřizná a nezaplatí
daň

III.

přizná daň

nezaplatí daň

IV.

přizná a zaplatí daň
v nižší výši

dodatečně přizná a
doplatí

V.

přizná a zaplatí daň
v nižší výši

dodatečně nepřizná a je
mu doměřena

VI.

nepřizná a
nezaplatí daň

daň vyměřena
ex offa
v nižší výši

dodatečně
nepřizná a je
mu doměřena

Následek

žádný

pokuta za opoždění
tvrzení daně

úrok z
prodlení

úrok z prodlení

úrok z prodlení
ze zbývajících částí

penále

úrok z prodlení
ze zbývajících částí

pokuta za
opoždění
tvrzení daně

penále

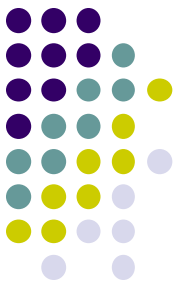
úrok
z p.

7. Sankce pro správce daně

- **úrok z neoprávněného jednání správce daně**
  - dojde-li ke zrušení, změně nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně z důvodu nezákonnosti nebo z důvodu nesprávného úředního postupu správce daně
  - repo sazba + 14 procentních bodů za rok
  - v případě neoprávněného vymáhání dvojnásobný
  - předepsán a vrácen ex offo do 15 dnů
  - započitatelný vůči náhradě škody (pokud by byla vyšší)
- **úrok z nadměrného odpočtu**
  - POP vztahující se k daňovému tvrzení, ze kterého vyplývá, že daňovému subjektu má vzniknout daňový odpočet, trvá déle než 5 měsíců (po novele po uplynutí 4 měsíců od podání daňového tvrzení, resp. od posledního dne lhůty pro jeho podání; stavení doby)
  - repo sazba + 1 procentní bod za rok (po novele 2 procentní body)
  - předepsán do 15 dnů a vrácen spolu s odpočtem
- **úrok z vratitelného přeplatku** (viz výše)

8. Zajištění daní

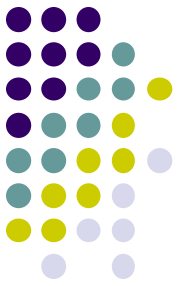
- A. Zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň
- B. Zástavní právo
- C. Ručení
- D. Dobrovolné ručení, finanční záruka
- E. Zálohy

A. Zajištění úhrady na nesplatnou nebo dosud nestanovenou daň

- **zajišťovací příkaz** = rozhodnutí, kterým je daňovému subjektu uložena úhrada zajištěné částky
- **důvod pro vydání:**
  - odůvodněná obava, že daň, která ještě není splatná nebo stanovená, bude v době své vymahatelnosti nedobytná, nebo vybrání daně bude spojeno se značnými obtížemi
  - zároveň musí být naplněna jedna z těchto podmínek:
    - a) daň nebyla dosud stanovena (⇒ nutno předběžně určit její výši)
    - b) daň není dosud splatná (⇒ výše zajištěné daně je již dána)
- **vykonatelnost zajišťovacího příkazu**
  - vykonatelnost – do 3 pracovních dnů od oznámení rozhodnutí
    - oznámením rozhodnutí (hrozí-li nebezpečí z prodlení)
    - vydáním rozhodnutí (DPH, spotřební daně)
  - zajišťovací příkaz = **exekuční titul** (kontinuita daňové exekuce)
  - možnost zřídit zástavní právo k zajištění částky v zajišťovacím příkaze

B. Zástavní právo

- zřizuje správce daně **rozhodnutím**
- **subsidiární použití občanského zákoníku**
- **vznik zástavního práva:**
  - **k ostatnímu majetku** = vzniká doručením daňovému subjektu či majiteli zástavy
  - **k majetku evidovanému ve veřejném registru** = vzniká dnem doručení tomuto registru
- **zajišťuje neuhrazenou daň** (vztahuje se i na příslušenství daně)
- **možnost zajištění neuhrazené daně zástavním právem k majetku vlastníka odlišného od daňového subjektu**
  - **Podmínka:** předchozí úředně ověřený souhlas vlastníka
- **ochrana pořadí zástavního práva zřízeného správcem daně**
- **zánik zástavního práva:**
  - zrušením: právní mocí rozhodnutí správce daně
  - ze zákona (občanský zákoník)
    - povinnost vyrozměť daňový subjekt a vlastníka zástavy
- **výkon zástavního práva:**
  - podle občanského zákoníku (přiměřené použití ustanovení o daňové exekuci)

C. Ručení 1/2

- **vznik ručitelského vztahu**
  - povinnost založená jiným zákonem (zákonné ručení)
  - přijetí dobrovolného ručení
- **postavení ručitele**
  - ručitel je v pozici *sekundárního* dlužníka (*primárním* dlužníkem je daňový subjekt)
  - akcesorický vztah → výjimka: zanikne-li daňový subjekt bez právního nástupce, povinnost ručitele uhradit nedoplatek tím není dotčena
- **vznik povinnosti ručitele uhradit nedoplatek**
  - oznámena výzva k úhradě nedoplatku
  - vykonatelnost – po marném uplynutí lhůty stanovené k dobrovolné úhradě nedoplatku
- **podmínky pro vydání výzvy ručiteli**
  - bezvýsledné upomenutí a bezvýsledná (či prokazatelně nemožná) exekuce primárního dlužníka, nebo
  - zahájení insolvenčního řízení vůči daňovému subjektu

C. Ručení 2/2

- **další účinky doručení výzvy:**
  - ručitel získává procesní postavení jako daňový subjekt
    - v rovině platební, při nahlížení do spisu, při zproštění mlčenlivosti
  - založeno právo ručitele brojít proti výzvě odvoláním
    - odkladný účinek + možnost zpochybňovat jakoukoli skutečnost
    - nutno rozlišovat, zda již uplynula lhůta pro stanovení daně či nikoli
  - marným uplynutím lhůty k dobrovolné úhradě začíná běžet ručitelova lhůta pro placení daně
  - ručiteli nevzniká úrok z prodlení (ani úrok z posečkané částky)
- **placení nedoplatku ručitelem**
  - správce daně vydá ručiteli potvrzení o úhradě nedoplatku
  - účelová vázanost platby
    - platbu ručitele lze použít pouze na úhradu nedoplatku, za který ručí
    - pokud je nedoplatek uhrazen nebo zanikla daňová povinnost, stává se ručitelem uhrazená částka na účet daňového subjektu přeplatkem ručitele

D. Dobrovolné ručení, fin. záruka

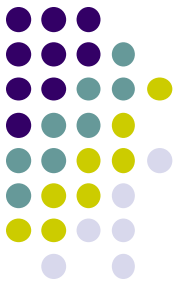
- způsoby dobrovolného zajištění neuhrazené daně
- zajištění vzniká rozhodnutím správce daně za podmínky předchozího:
  - písemného prohlášení ručitele s úředně ověřeným podpisem
  - záruční listiny výstavce, kde se zavazuje daň na výzvu správce daně uhradit
    - úředně ověřený podpis, není-li výstavcem banka
    - vztah pojmu finanční záruka vs. bankovní záruka
- **subsidiárně** se použije obecná úprava občanského zákoníku
- při **úhradě** se postupuje obdobně jako u ručení zákonného
- využití institutu bankovní záruky při složení **kaucí** dle zvláštních zákonů
  - zákon o povinném značení lihu
  - zákon o pohonných hmotách

E. Zálohy

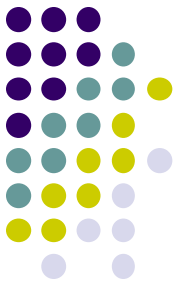
- **záloha** = částečná nebo úplná platba daně, která dosud není stanovena ani splatná → po splatnosti daně se uhrazené zálohy započítávají
  - záloha se z hlediska aplikace obecných procesních pravidel chová stejně jako daň, není-li stanoveno jinak
  - nezaplacená záloha = nedoplatek
- **povinnost pro placení záloh stanoví zvláštní úprava**
  - lhůty pro placení záloh stanoví zákon nebo rozhodnutí
- v rámci diskreční pravomoci může správce daně zálohy:
  - **snížit**
  - **zrušit** (tj. povolí výjimku z povinnosti daň zálohovat)
  - **nově stanovit** (při očekávané daňové povinnosti → povinnost daňového subjektu uvést při registraci)
- **výše zálohy:** se může odvíjet od poslední známé daně
  - účinnost změny nastává následující (kalendářní) měsíc po právní moci

Přehled daňových zákonů upravujících zálohy

- č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (§ 38a aj.)
- č. 16/1993 Sb., o dani silniční (§ 10)
- č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 19 odst. 7)

- č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (§ 15)
- č. 254/2001 Sb., vodní zákon (§ 88, § 93)

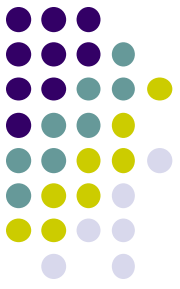

9. Vymáhání daní

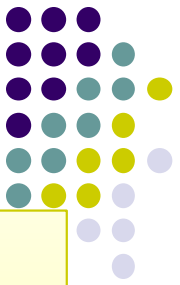
- A. Způsoby vymáhání
- B. Daňová exekuce
- C. Klíčové pojmy a instrumenty

A. Způsoby vymáhání 1/2

- **vymáhání daní zahrnuje (=způsoby vymáhání):**
  1. daňovou exekuci
  2. vymáhání nedoplatku prostřednictvím soudního exekutora
  3. uplatnění pohledávky v insolvenčním řízení
  4. přihlášení nedoplatku do veřejné dražby
- **volba způsobu vymáhání**
  - správce daně by měl volit takový způsob vymáhání, při kterém náklady související s vymáháním nebudou ve zjevném nepoměru k výši nedoplatku
- **exekuční titul:**
  - výkaz nedoplatků
  - vykonatelné rozhodnutí
  - vykonatelný zajišťovací příkaz

A. Způsoby vymáhání 2/2

postižením majetkových práv

srážkami ze mzdy
(a jiných příjmů)

příkázáním pohledávky
z účtu u PPS

příkázáním jiných
majetkových práv

příkázáním jiné
peněžité pohledávky

daňovou exekucí

prodejem
nemovitých věcí

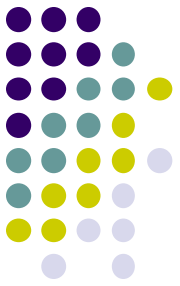
prodejem
movitých věcí

soudním
exekutorem

uplatněním
v
insolvenčním
řízení

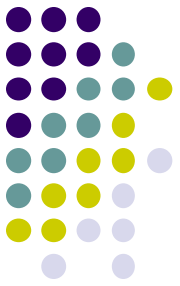
přihlášením
do
veřejné
dražby

B. Daňová exekuce

- **koncepce:**
  - subsidiární použití občanského soudního řádu
  - pravomoci správce daně, jakožto exekučního orgánu, upravuje výlučně daňový řád
  - tam, kde vystupuje správce daně coby „oprávněný“ z exekučního titulu, použijí se obdobně ustanovení občanského soudního řádu upravující postavení oprávněného
  - úprava práv a povinností dlužníka (povinného) a poddlužníků je ponechána z větší části obecné úpravě občanského soudního řádu
- **nařízení daňové exekuce**
  - vydáním exekučního příkazu je zahájeno exekuční řízení
  - volba způsobu daňové exekuce

C. Klíčové pojmy a instrumenty

- dlužník / poddlužník
- daňový exekutor (licitátor)
- prohlášení o majetku
- odklad / zastavení daňové exekuce
- exekuční náklady (nařízení, výkon, hotové výdaje)
- soupis věcí
- dražba / elektronická dražba
- dražební vyhláška
- osoba zúčastněná na dražbě / dražitel / vydražitel
- dražební jistota (v případě dražby nemovitých věcí)
- rozvrhové řízení

pendergrast